

General-pukovnik
NIKOLA PEJNOVIĆ

Nagrada „22. decembar“ treba da bude podsticaj za mlade stvaraoce

Pripala mi je prijatna dužnost da se, u ime drugova nagrađenih ovogodišnjom Nagradom »22. decembar«, toplo zahvalim saveznom sekretaru za narodnu odbranu generalu armije Nikoli Ljubičiću, načelniku Generalštaba JNA admiralu Branku Mamuli, drugovima iz žirija na čelu sa general-pukovnikom Ilijom Radakovićem, kao i svima onima koji su predložima, ocenama ili na drugi način učestvovali u ovogodišnjoj selekciji objavljenih radova. Činjenica da se ovogodišnje nagrade uklapaju u okvire našeg velikog jubileja — četrdeset godina revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije i četrdeset godina njihove oslobodilačke armije, na poseban način ističe značaj ovog čina. Istovremeno, mi izražavamo želju da Nagrada »22. decembar« još više podstiče i mobiliše, pre svega, mlade stvaraoce i da posluži kao još snažnije sredstvo javnog i moralnog stimulansa za postizanje što većih i što kvalitetnijih rezultata. Javno isticanje, naročito kada se radi o mlađim ljudima, predstavlja snažan i nezamenljiv način podsticanja stvaralačkih napora pojedinaca, timova i kolektiva.

Naša armija i sistem opštenarodne odbrane u celini imaju i većih mogućnosti, i većih potreba za plodnijim naučnoistraživačkim, teorijskim i praktičnim rezultatima, a te potrebe će se iz dana u dan uvećavati i usložavati. Mogućnosti su sadržane u našem društvenom sistemu socijalističkog samoupravljanja koji je zasnovan na uvažavanju čoveka i slobodi njegove ličnosti i koji, prema tome, omogućava stvaralačku inicijativu najširih razmera. U našem konceptu opštenarodne odbrane, koji je baziran na sopstvenim snagama i koji u duhovnoj sferi ne robuje blokovskim doktrinama i

ciljevima svetskih velesila, oslanjajući se na značajna iskustvena saznanja koja imamo i neiscrpna tradicionalna vrela kojima će se napajati mnoga pokolenja, na našu relativno razvijenu materijalnu osnovu koja nas ne ograničava kao nekada, mi možemo da razvijamo dalje našu originalnu vojnu misao i tehničko-tehnološku bazu bez tuđih uzora ili licenci.

Sve veća potreba za krupnijim naučnoistraživačkim, teorijskim, publicističkim i izdavačkim poduhvatima proističe iz složenih odnosa u svetu oko nas, iz procesa koji sobom nose sve više neizvesnosti, pa i direktne opasnosti, zatim iz dinamike našeg unutarnjeg razvoja, posebno u sferi odbrane i zaštite. Pojedinačne pojave samozadovoljstva, zasnovanog na shvatanju da smo definisali doktrinu opštenarodnog rata i u osnovi rešili sve bitne probleme našeg naučnog i teorijskog rada, mogu da zavaraju i stvore opasne iluzije. Konceptijska imaginacija nije isto što i praktična realizacija, a koncepcija je, kao ideja i kao praksa, neprekidan proces koji u svojim tokovima nikad ne ponavlja cikluse, već se razvija uvek u novim uslovima i na višim nivoima. Ne postoji automatizam u razrešavanju problema i zadataka u okvirima vojne teorije i prakse na isti način, kao što ni praksa automatski ne prerasta u teoriju.

Želim da u ovom momentu kažem da se mi još uvek moramo boriti, naročito u nekim sredinama, za menjanje shvatanja i odnosa prema naučnoistraživačkom i teorijskom radu i prema ljudima koji se njime bave. Mora se shvatiti i najšire prihvatiti da je sama empirija slepa ako nije praćena naučnom sintezom, teorijskim osvetljavanjem, prospektivnim usmeravanjem, iskustvenim spoznajama i stalnim komparativnim merilima sa dostignućima drugih. Tekuća aktivnost i praksa vojne operative, koliko god bile efikasne i stručno kvalifikovane, ne mogu zameniti naučnoistraživačku aktivnost, što, razume se, vredi još više u obrnutom smislu. Objektivna je naučna istina da u sferi discipline koja se zove ratna veština po kvantumu uvek ima više prakse, umeća, empirije, stručnosti, uigranosti, rutine itd. Ali, to ne znači, niti sme da znači, da se briše granica između stručnog i naučnog, između teorije i prakse. Stručno ne treba odvajati od naučnog, ali se ne mogu ni poistovećivati. Klauzevic je teoriju slikovito uporedio sa stazom kroz džunglu čija širina zavisi od mogućnosti ljudskog saznanja, ali čija dužina nije jednom zauvek postavljena, nego se mora stalno nastavljati i istovremeno proširivati.

Sa stanovišta razvoja istraživačkog i teorijskog rada neodložna je potreba, a za neke discipline krajnje aktuelan i imperativan zadatak, da ubrzamo izgrađivanje naučnoistraživačkog kadra i da

bez oklevanja nademo moduse njegovog podmlađivanja i uvođenja u istraživačku praksu u što mlađim godinama, u doba koje u fiziološko-biološkom smislu omogućuje najveće kreativne domete. Na stranicama naših časopisa, u školskim nastavnim programima, kroz parcijalne studije naših projekata itd., morali bismo ubuduće češće sretati stvaraoce sa činovima kapetana, majora, potpukovnika, u čemu smo, uzgred budi rečeno, u relativnom zaostajanju u odnosu na neke druge zemlje i armije. Poznavanje svetskih jezika i dobro organizovana služba naučne informacije u ovom poslu su od primarnog značaja.

U sklopu svih ostalih mera u obrazovnom i naučnoistraživačkom sistemu Nagrada »22. decembar« može da igra još značajniju ulogu, a zauzvrat će se njen ugled, društveni autoritet i pozitivan uticaj u istoj srazmeri uvećavati. U tom smislu, u ime nagrađenih drugova, još jednom se zahvaljujem i želim puno rezultata.